

18. BÖLÜM / CHAPTER 18

BİR UÇAK BAKIM TEKNİSYENİNİN GÖZÜNDEN UÇAK BAKIM TEKNİSYENLİĞİ MESLEĞİ: SORULAR-YANITLAR

AN AIRCRAFT MAINTENANCE TECHNICIAN'S VIEWPOINT ON BEING AN AIRCRAFT MAINTENANCE TECHNICIAN: QUESTIONS-REPLIES

Safa ZENGİN¹

¹Uçak Bakım Teknisyeni, İstanbul, Türkiye
E-mail: safazengin0@gmail.com

DOI: 10.26650/B/SS32.2022.04.18

ÖZ

Uçakların bakımlarını yapan, belirli periyotlarla kontrollerini yaparak arızalarını tespit eden çalışanlar uçak bakım teknisyeni olarak adlandırılır. Uçak bakım teknisyenlerinin takım çalışmasını seven, İngilizce'de yetkin, iletişimi güçlü ve dikkatli kişiler olması gerekir. Ayrıca sağlıklı, sorumluluk duygusu güçlü ve sabırlı olmaları da beklenir. Uçak bakım teknisyenleri işe girdikten sonra çalışma hayatında karşılaşılması muhtemel sorunlarla ilgili dokümantasyonu tanıtıcı, şirket içi kural ve uygulamalara yönelik eğitimler alırlar. Aldıkları diğer bir eğitim de çalıştıkları alanlara özel uçak modellerine ait tip eğitimleridir. Eğitimlerinin bir bölümünü de iş başında alırlar. Uçak bakım teknisyenlerinin fiziksel güç gerektiren görevlerde, kısa zaman diliminde hızlı ve hatasız çalışmaları gerekir. Yaptıkları bakım uygulamasının tam ve eksiksiz uygulanması gerekliliği önemli bir stres unsurudur. Vardiyalı çalışma düzeniyle çalıştıklarından, bu vardiya düzeni sonucunda oluşacak uyku problemi ve fiziki yorgunluk diğer öne çıkan stres faktörleri olarak görülebilir. Havacılık alanında çalışan psikologlar uçak bakım teknisyenlerinin psikolojik sağlıklarına stresle başa çıkmalarına yardımcı olarak katkıda bulunabilirler. Bu konuda bilinçli farkındalık gibi eğitimler faydalı olabilir.

Anahtar Kelimeler: Uçak bakım teknisyeni özellikleri, Uçak bakım teknisyenliği iş şartları, Uçak bakım teknisyenliği stres faktörleri

ABSTRACT

Workers who perform maintenance, inspection, or repair work on the aircraft or aircraft systems are called aircraft maintenance technicians. As their job is carried out in teams, they should enjoy teamwork, be competent in English, be good at communication, and have strong attention skills. In addition, they are expected to be highly responsible, healthy, and patient. After starting work, aircraft maintenance technicians receive training on the use of documentation about problems they might face at work and the specific rules and procedures of the company they work for. They also receive training on the type of aircraft they are responsible for maintaining. Some aspects of their training include on-the-job training. Aircraft maintenance technicians are required to work fast and faultlessly on physically and mentally demanding tasks within limited time periods. The necessity of performing their job duties in a complete and thorough way is an important stress factor. As they work in shifts, sleep problems and fatigue are other salient stress factors. Psychologists working in aviation could improve aircraft maintenance technicians' psychological health by helping them cope with the stress they face at work. In this regard, mindfulness training could be helpful.

Keywords: Aircraft maintenance technicians' job requirements, Aircraft maintenance technicians' work conditions, Aircraft maintenance technicians' job stress factors

Extended Abstract

Workers who perform maintenance, inspection, or repair work on aircraft or aircraft systems are called aircraft maintenance technicians. Although it is not a formal requirement, an aircraft maintenance technician could be better equipped for his/her job if he/she is a graduate of the aircraft maintenance department at a technical high school. As their work is mainly carried out in teams, they should have good teamwork and communication skills. In addition, they should be highly attentive, responsible, healthy, and patient. As the documents they use at work are published in the English language, they should have excellent English comprehension skills. Problem-solving skills are also essential. They are required to work fast and faultlessly on physically and mentally demanding tasks within limited time periods and should be aware of their responsibilities. After starting work, aircraft maintenance technicians receive training on the use of documentation in solving the problems they might face at work, and the specific rules and procedures of the company they work for. They also receive training on the type of aircraft they are responsible for maintaining. Some aspects of their training include on-the-job training.

An aircraft maintenance technician's work environment bears accident risks as much as any other work environment. However, as they work in areas where all precautions are taken and all safety procedures are followed strictly, emergencies are not encountered too frequently. For instance, a chemical substance used in repair and maintenance jobs might be harmful if it is used improperly and/or without taking any precaution and/or other than specified in the documents. If these chemicals, for instance, contact the eyes or skin, an aircraft maintenance technician might deal with the emergency. To minimize these risks and prevent them from

occurring, aircraft maintenance employees should work in accordance with the rules and warnings.

The following points are the stressful and difficult parts of the aircraft maintenance job:

- For maintenance work, insufficient time is generally allocated. Predetermined flight schedules partly cause this.
- Due to the occurrence of unexpected problems during maintenance work, unplanned new maintenance work might appear.
- Maintenance work must be performed at any time and in any season, even under harsh weather conditions, with a high level of performance.
- The equipment used for maintenance work might contain a heavy load and therefore require a good level of physical fitness.
- Within the last minutes of completion of the work, a complicated failure or malfunction might be identified. The material might be less than is needed. These situations usually cause workers to experience time pressure and stress.

Whatever they do, the attention and concentration of an aircraft maintenance technician, whose work has a direct effect on the lives of humans, should be at the maximum level. An aircraft maintenance technician also has to adapt to shiftwork. Dozens of flights are scheduled in each hour of the day or night and for each plane different tasks are conducted. Sleep problems or physical fatigue resulting from shift work should not affect the work performance of the technician. To be able to stay alert and awake during the late night hours and to keep one's attention at the maximum level is an indispensable competency required for this job.

In aviation, the term crew is usually associated with cockpit crews or cabin crews. At the same time, it is important to emphasize that all aviation personnel, including cockpit, cabin, air traffic, and ground service employees, belong to one large, integrated team. Aircraft maintenance is an essential part of flight operations. In order to minimize human-related accidents, principles of crew resource management should be used with maximum efficiency. However, with the goal of performing their job at a high level of excellence, the stress level can increase enormously due to unexpected impediments.

Psychologists working in aviation could improve aircraft maintenance technicians' psychological health by helping them cope with the work stress they experience. In this regard, mindfulness training, specifically, could be helpful.

Giriş

Kısaca kendimden bahsetmem gerekirse Anadolu Üniversitesi Uçak Gövde Motor Bakım bölümünden mezun oldum. Eğitim hayatım boyunca yaz dönemlerinde dil kursları ve belirli dönemlerde farklı şirket ve havalimanlarında stajlar yaparak kendimi geliştirmeye çalıştım. 2019 yılında İstanbul'da bir uçak bakım şirketi bünyesinde çalışmaya başladım halen aynı şirkette görev yapmaktayım.

Soru 1: Uçak bakım teknisyenliği mesleğini tanımlar mısınız?

Uçakların planlı veya plansız bakımlarını yapan, belirli periyotlarla kontrollerini yaparak arızalarını tespit eden, sökme/takma, montaj ve düzeltici faaliyetleri gerçekleştiren kişileri uçak bakım teknisyeni olarak adlandırıyoruz. Ayrıca bütün bu işlemlerin sonunda uçağın sefere verilebilmesi için servise verme sertifikası (İngilizce adıyla Certificate of Release to Service-CRS) düzenliyor ve bu sertifikayı imzalayıp uçuşa hazır hale getirmiş oluyoruz. Uçakların güvenle görevini yerine getirmesini sağlayarak uçuş operasyonlarında önemli roller alıyoruz.

Soru 2: Bu mesleğe nasıl yöneldiniz?

Bu alana yönelimim aslında küçük yaşta başlamıştı. Çocukluk çağında savaş uçaklarının iniş kalkışındaki o devasa ses ilgimi çekiyordu. Bazı insanlar artık o sese alışıp dönüp bakmasa da ben hiçbir iniş kalkışı kaçırmadan takipteydim. O dönemde benim için en etkili kişi hava kuvvetlerinde subay olarak görev yapan dayımdı. Onun anlattıkları ve ilerleyen dönemde çevremdeki insanların havacılık alanına olan merakı beni de her seferinde heyecanlandırıyordu. Daha sonra havacılığın sivil havacılık olarak başka bir dünyası olduğunu fark ettim. Zaman zaman gel-gitler yaşasam da, sivil havacılığın evrensel tarafı beni daha çok etkiledi. Sivil havacılığın bölümleri ve çalışma alanlarını araştırırken sohbet sırasında aile dostlarımızın yakınlarının bu alanla çalıştıklarını öğrendim. Onlarla tanışma ve sivil havacılık üzerine bolca konuşma fırsatım oldu. Sonrasında üniversite tercihimde doğrudan uçak üzerinde çalışabileceğim uçak bakım (uçak gövde motor bakım) bölümünü seçtim.

Soru 3: Sizce bir uçak bakım teknisyeninde olması gereken kişilik özellikleri ve sergilemesi gereken davranışlar nelerdir?

Uçak ve onun bakımı kesinlikle hatayı kabul etmeyen büyük dikkat gerektiren, özel ve bir o kadar da yorucu bir iş alanı. Bizler farklı zaman dilimlerinde, farklı iklimsel çalışma şartları altında, yer yer yüksek sesli ortamlarda, bazen çok hızlı ve pratik olmamız gereken bir işte çalışmaktayız. Bunun için bu alanda çalışacak kişiler sabırlı, çalışmanın yapıldığı fiziksel

ortama uygun, ekip çalışmasını seven, iletişimi güçlü, dikkatli, sağlıklı ve vardiyalı çalışmaya uygun olmalıdırlar. Ayrıca insanın kendisini, kapasitesini, fiziksel ve zihinsel yeterliklerini çok iyi tanması gerektiği de bir gerçektir. Bu nedenle uçak üzerinde çalışan teknisyenin uyguladığı işin kendi kapasitesiyle ölçülü ve uygun olup olmadığını da tahmin edebilmesi, gerekiyorsa başka çalışanlarla birlikte bir ekip çalışmasıyla çözüme odaklanması daha doğru olacaktır.

Bizler daima gelişime açık, insan ilişkilerinde ve iletişimde sorun yaşamayan ve fiziksel iş yoğunluğuna ayak uydurabilecek düzeyde kişiler olmalıyız. Bakım sırasında her bir bireyin uygulamış olduğu işlem adımları doğrudan veya dolaylı olarak diğer ekip arkadaşlarının işlem adımlarını etkilediğinden birbiriyle tam ve eksiksiz iletişim kurmuş olması olası kaza ve istenmeyen olayların önüne geçecektir. Riskleri minimize etmek ve olası iletişim eksikliklerinin önüne geçmek için çalışma bölgesine ait sigortaların çekilmesi ve buna ek olarak yazılı uyarıcı kartlar ile çalışma yapıldığının bilgisini diğer ekip arkadaşlarımıza bildirerek bakımlarımızı uygulamaya başlıyoruz.

Soru 4: Mesleğin sizde geliştirdiği kişisel özellikler ve davranışlar oldu mu? Oldu ise nelerdir?

Mesleğin bende geliştirdiği kişisel özellikleri şöyle sayabilirim. İlki, uyku problemi ve bununla başa çıkamam ile ilişkiliydi. Vardiya düzeninde çalışmak insan performansını gerçekten etkileyen bir durum. Mesleğimi yapmadığım zamanlarda gece uykusu dediğimiz 00:00-07:00 arasındaki zaman diliminde hep uyumuşumdur. Mesleğe başladıktan sonra bu saatlerde çalışıyor olmaktan doğan uykusuzluğumu gündüz ara uykularla ve kendimce çözümlerle atlattım. Kısaca uykusuzluğa adaptasyonun iş hayatımda çalışma şartları bana kazandırdığı farklı bir özellik olduğunu söyleyebilirim.

İkincisi, çalışma ortamında bir ekip olduğumuzu ve bu ekibin her bir parçasını oluşturan farklı kişilik özelliklerine sahip olan herkesin birbirini çok iyi tanması ve anlaması gerektiğini öğrenmem oldu. Çalışma ekibimizde biz teknisyenler, başteknisyenler, atölye çalışanları, depo çalışanları ve sahada çalışan yardımcılar yer almakta. Ben de insanlarla olan iletişimimi güçlendirerek onlarla olan ilişkilerimi geliştirdim ve sosyalleştim diyebilirim. Bu sayede de iyi işler çıkardığımıza inanıyorum.

Üçüncüsü, hiç bir işi basit görmemem veya hafife almamam gerektiğini öğrendim. Uçak üzerinde çalışırken bazen en basit gördüğümüz, zamanımızı almaz dediğimiz işlerin dahi uygulama adımlarında defalarca denemeye rağmen istenilen sonuca ulaştırmadığımı gördüm. Bu yüzden hiç bir işi hafife almadan, her işe ciddiyetle yaklaşmayı öğrendiğimi söyleyebilirim.

Soru 5: Davranışsal özelliklerinizi düşündüğünüzde bu meslekte size en çok yardımcı olan özelliklerinizin neler olduğunu düşünüyorsunuz?

Mesleğimde bana en çok yardımcı olan özelliğim disiplinli hayat düzenim ve planlı hareket etmem olmuştur. Biz hayati öneme sahip, riskli işler arasında nitelendirilen, insan hayatını doğrudan etkileyen bir alanda çalışan insanlarız. Zorlu iş yükü altında zaman kısıtı da göz önüne alındığında, işleri planlı yürütmek bir sonraki adıma geçiş ve ikinci kontrollerde kolaylık sağlayarak hata riskini sıfıra indirmemde faydalı oluyor. Disiplinli davranışım da bana aslında yaptığım tüm iş adımlarında işi önemsemem ve yaratacağı hayati etkiyi unutmamam gerektiğini ve unuttuğumda ortaya çıkabilecek olası sonuçları görebilmemi hatırlatıyor. Disiplinli olmak zaman zaman kritik işler olarak da sınıflandırdığımız uçak için hayati (1.dereceden kritik) bölgelerde ve komponentlerde çalışırken dikkat düzeyimi optimum tutmamı sağlamıştır.

Uçak için hayati öneme sahip kritik bölgelerden bahsetmem gerekirse, motorlar ve birincil uçuş kumanda yüzeyleri diyebilirim. Uçağın kanat ve kuyruk kısmında bulunan bu kumanda yüzeyleri (kanatçık, istikamet dümeni, irtifa dümeni ve spoiler) sayesinde uçağın temel manevraları yapılmaktadır. Bu yüzeylerin hareketlerinin kaybedilmesi uçağın istenilen yönde hareket almasını engelleyecek bu da emniyetsiz bir uçuş anlamına gelecektir. Motorlar için ise uçak için en büyük itki (thrust) veya güç kaynaklarımız diyebiliriz. Motorlar da uçuşun devamlılığı için önemlilik arz etmekte olası itki kayıplarında acil inişler gerçekleşmektedir.

Bizler bu yüzey ve komponentleri uçak için hayati öneme sahip olarak adlandırsak da uçak üreticileri her türlü oluşacak ihtimali düşünerek her sistemin bir alternatifini koyarak riskleri minimize etmiştir.

Soru 6: Bir uçak bakım teknisyeninin mesleki gelişimi için neler üzerinde, ne sıklıkta çalışması gerekir?

Uçak bakım teknisyenleri insan hayatını doğrudan etkileyen bir alanda çalışmaktadır. Bizler uçaklara yaptığımız kontroller, değişimler ve testlerde doğrudan üretici firmaların yayınlamış olduğu dokümanları kullanmaktayız. Bu dokümanlar havacılık dili olması nedeniyle İngilizce olarak yayınlanır ve doğrudan İngilizce olarak kullanılması istenir. Dokümanların İngilizce olması sebebiyle uçak bakım teknisyenleri sürekli İngilizce olarak okuduğunu anlama ve okuduklarını doğru uygulama becerilerini geliştirmek durumundadır.

Dünyada birçok uçak üreticisinin farklı modeldeki uçaklarında bakım ve kontrol işlemlerini gerçekleştirmektediriz. Her üreticinin kullanmış olduğu farklı uçak markaları

ve modelleri için uçak tip eğitimleri düzenlenmektedir. Bizler bu eğitimleri almadan uçak üzerinde yetkili personel konumunda çalışamayız. Bu eğitimler ve şirketlerimizin vermiş olduğu diğer bakım eğitimlerini belli aralıklarla tekrar etmeli ve öğrenilenlerin unutulmaması için yenileme çalışmaları yapmalıyız.

Çalışma hayatımızda aldığımız eğitimlerden bahsedecek olursam öncelikli olarak ilk işe giriş döneminde çalışma hayatında karşılaşılması muhtemel dokümantasyon, yüksekte çalışma gibi farkındalık eğitimleri ve genel işbaşı eğitimleriyle birlikte şirket içi özel işleyiş ve çalışma düzenine dair eğitimler düzenlenmekte. İlerleyen dönemlerde çalıştığımız alanlara özel planlanmış farklı uçak modellerine ait tip eğitimleri almaktayız. Bu tip eğitimleri sayesinde de üzerinde bakım işlemleri uyguladığımız uçaklarımızın kendine özgü sistem ve komponentlerini öğrenmiş oluyoruz.

Soru 7: Bir uçak bakım teknisyeni acil durumlarla ne sıklıkla karşılaşır ve bunları yönetmek için nasıl hazırlık yapar?

Acil durumlar çalışma alanlarında zaman zaman karşılaşılan bir durum. Örneğin, bakım ve onarımda kullanılan kimyasal malzemelerin dokümanlarda belirtilenin dışında, uygunsuz biçimde ve önlem alınmadan kullanımı sırasında doğrudan vücutla temasında zarar verici etkilerini görmekteyiz. Zaman zaman gözle temas etmesi sonucunda acil durumlarla karşılaşabiliyoruz.

Her çalışma alanında görülen iş kazası risklerini taşıyoruz. Ama gerekli prosedür ve önlemlerin alındığı (yüksekte çalışma sırasında düşme riskine karşı alınan önlemler, ağır yük düşmesi sonucu vücut uzuvlarını koruyucu kıyafet ve sert donanımların kullanılması vb.) çalışma alanlarına sahip olduğumuzdan acil durumlarla çok sık karşılaşmamaktayız.

Bu acil durumları önlemek risklerini minimize etmek için bizler gerekli koruyucu ekipman ve bakım dokümanlarında belirtilen uyarıları dikkate alarak çalışıyoruz. Üretici ve sivil havacılık otoritelerinin önlemlerini dikkate alarak çalışmak bizlerin birinci önceliği olmalı.

Soru 8: Uçak bakım teknisyenliği mesleğinin en stresli ve/veya zor tarafları sizce nelerdir?

Uçak bakım teknisyenliğinin stresli ve zor tarafları arasında şunları sayabilirim;

- Bakım sonrası uçuşa hazırlanan uçaklarda uçuş planlaması için bakım çıkış saatlerinin önceden belirlenmesi ve bizlere çalışmak için ayrılmış sürenin zaman zaman yetersiz kalması,

- Belirlenen bakım uygulaması sırasında beklenmedik problemlerin ortaya çıkışıyla planlanmamış işlerin oluşması,
- Bakım uygulamalarının uçuşların günün her saatinde ve yılın her mevsiminde gerçekleşmesi sebebiyle zorlu hava şartları altında dahi yüksek performansla çalışma gerekliliği,
- Bakım için kullanılan ekipmanın ağır yük içermesi ve fiziksel kondisyon gerektirmesi.
- Bakım saatinin bitimine dakikalar kala içinden hiç de kolay çıkılmayacak bir hata veya arızanın tespiti, ya da uygulanacak malzemenin depolarda yeteri kadar olmaması nedeniyle zaman baskısına veya strese maruz kalınması.

Kısaca özetlemem gerekirse, uçak bakım teknisyenlerinin fiziksel güç gerektiren görevlerde, kısıtlı zaman diliminde hızlı ve hatasız çalışması gereken ve yaptıkları bakım uygulamasının tam ve eksiksiz uygulanması gerektiğinin bilincinde olan bireyler olması gerekmektedir.

Soru 9: Uçak bakım teknisyeni olmak isteyen gençlere tavsiyeleriniz nelerdir?

Öncelikli olarak, alanda nitelikli, kendini geliştirmeye açık ve yabancı dil (İngilizce) bilgisi olan kişilerin istihdamının sağlandığını söyleyebilirim. Havacılık sektörü teknoloji ile hızla ilerleyen yeni donanımlar yeni sistemler barındıran bir alan olduğundan sürekli öğrenmeye ve gelişime açık bireylere ihtiyaç duymakta. Alanı seçen kişilerin gelişmeleri yakından takip edebilmeleri için yabancı dil seviyelerinin de güçlü olması gerekmektedir.

İlk olarak teknik bir lise eğitimi sonrasında mutlaka uçak bakım alanında uzmanlaşmış fakültelerde eğitim almaları için çaba sarf etmeleri gerektiğini düşünüyorum. Bu alanda çalışacak gençlerin fiziki yeterlilikleri uygun, kişiler arası iletişimi güçlü ve sorumluluk alabilen bireyler olmasını öncelikli şartlar olarak söyleyebilirim.

Üniversite eğitimleri sırasında genel İngilizce dil yeterliliklerinin üst düzeyde olmasının dışında mekanik İngilizce ve havacılık İngilizcesine de kendilerini alıştırma gerektğini, bu alanda kullanılan terminolojiye üst düzeyde hâkim olmalarını ve kelime dağarcıklarının geliştirmelerini öneririm.

Eğitim süresi boyunca zorunlu staj ve bakım deneyimleri mekanik uygulamalarda el becerilerini de geliştirmelerine, sektör çalışma alanlarına alışma sürecini kolaylaştırarak mesleki gelişimlerinde önemli rol alacaktır.

Soru 10: Akademik çalışmalarda uçak bakım teknisyenlerinin bazı zihinsel veya bilişsel yeteneklerinin (örneğin, dikkat veya farkındalık gibi) güçlü olması gerektiğinden bahsediliyor. Siz de böyle olduğunu düşünüyor musunuz? Bu meslekte sizce hangi yetenekler öne çıkmaktadır? (yetenek ismi vermeseniz de örneklerle açıklayabilirsiniz) Neden?

Evet, ben de öyle olduğunu düşünüyorum. Yapılan iş adımı ne olursa olsun dikkat özelliğinin insan hayatını doğrudan etkileyebilecek bir alanda çalışan bizler için daima maksimum seviyede olması gerektiğini düşünüyorum. Uçak bakımına yönelik işlemleri uçağın kalkış öncesinden inişine kadar uçak sistemlerinin tam anlamıyla hatasız ve kontrol edilebilir çalışabilmesi için maksimum düzeyde dikkatle uygulamamız gerekmekte. Çünkü çalışma alanımızda ağır yükler, ebat olarak büyük cisimler, kesici aletler ve keskin yüzeylerle karşılaşırız. Gerekli kişisel koruyucu ekipmanlarla çalışarak kaza riski barındıracak olaylardan korunmuş oluyoruz.

Sizlere çalışırken yaşadığım risklerden örnek verecek olursam geniş gövde uçaklarında bakım işlemlerimiz sırasında 18 ile 30 metre yerden yüksekte çalışmaktayız. Ayak kayması baş dönmesi veya bir anlık dengesizlikle düşme sonucu yaralanmalar ile karşılaşabileceğimizi biliyoruz, bu sebeple gerekli koruyucu kemerler ile almış olduğumuz yüksekte çalışma eğitimleri sayesinde bu risklerden korunmuş olarak çalışıyoruz.

Vardiyalı çalışabilme bir diğer zorlayıcı unsur olarak karşımıza çıkıyor. Bizler vardiyalı çalışma düzenine uyum sağlayabilen bireyler olmak zorundayız. Çünkü günün her saat diliminde onlarca sefer düzenlenmekte ve her uçak için ayrı ayrı günlük kontrol uçuş öncesi kontrol gibi dikkat gerektiren uygulamalar ve bakımlar gerçekleştirilmektedir. Bu vardiya düzeni sonucunda oluşacak uyku problemi ve fiziki yorgunluk yapılan iş adımı etkilememeli ve hataya sebebiyet oluşturmamalıdır. Gece uykusu dediğimiz belki de uykusuzluğa dayanılması en zor saat dilimlerinde uyanık kalmak, üstelik maksimum dikkat seviyesini koruyabilmek bizim mesleklerimiz için olmazsa olmaz diyebileceğimiz bir yetkinliktir.

Soru 11: Uçak bakım teknisyenlerinin havacılıkta ekip kaynak yönetimi kapsamı içindeki rolünü bize açıklayabilecek meslek yaşamınızdan verebileceğiniz örnek ya da örnekler olabilir mi?

Ekip denilince havacılıkta insanların aklına doğrudan kokpit ekibi veya kabin ekibi gelmekte. Oysa bizler tüm havacılık çalışanları olarak kokpit-kabin-hava trafik-bakım ve yer hizmetleri çalışanları olarak birbirleriyle bütünleşmiş büyük bir ekibiz.

Uçak bakımı uçuş operasyonun bir parçası ve ekip kaynak yönetiminin insan kaynaklı kazaları minimize edebilmesi için en uygun zamanda maksimum yararla kullanılması gerekmektedir.

Havacılıkta ekip kaynak yönetiminin amaçları içinde yer alan insan kaynaklı kazaların minimize edilmesi amacı aslında uçak bakım teknisyenlerinin uygulamış olduğu bakım, onarım ve kontrollerin hataya tahammülsüz olması gerektiğini gösterir. Bunun sonucu olarak da uçuş sırasında uçak içindeki sistemlerin olabilecek en iyi performans ile işlevlerini yerine getirmesi beklenir.

Soru 12: Havacılık sektöründe çalışan psikologlara uçak bakım teknisyenlerinin sorunlarını daha iyi çözebilmeleri için verebileceğiniz tavsiyeler neler olur?

Üzerinde sıklıkla durduğum ve teknisyen camiasının da yakındığı iş yükü/zaman baskısının bizlerde yarattığı sürekli stresli olma halini, vardiyalı çalışma düzeninin bizde yarattığı uyku düzensizliği sonucu dikkat toplama yetisinin düşmesini hata yapmaya eğilimli hale getiren faktörler arasında sayabilirim.

İşimizde operasyon aksamalarının önüne geçmek için beklenmeyen durumlarla karşılaşıldığında en hızlı aksiyonu alarak gecikmelerinin minimize edilmesi gerekmektedir. Bu da bakım onarım veya test işlemlerinin en üst doğrulukla sonuçlandırılması sürecinde bizlerden üstün performans ve hız beklenmesine yol açmaktadır. Ancak bizden beklenenin en iyisini ortaya koyarken karşılaşılan çeşitli olumsuzluklar veya aksaklıklar nedeniyle uygulamaların yolunda gitmemesi stres yükümüzü fazlasıyla arttırmaktadır.

Havacılık alanında çalışan psikolog arkadaşlara yukarıda anlattıklarımın da yola çıkararak stresli çalışma hayatının bizlerde yaratacağı olumsuz psikolojik etkilerinin sebeplerini araştırmalarını tavsiye edebilirim. Bizlerle yakın diyalog halinde kalarak gerektiğinde sağlayacakları bilinçli farkındalık eğitimleriyle sorunlarımızın daha iyi çözümlenmesine ve stres yönetimize katkı sağlayabilirler.

Soru 13: Havacılık psikolojisi ve havacılıkta insan faktörleri bağlamında baktığımızda uçak bakım teknisyenleriyle ilgili akademik olarak çalışılmasında fayda olduğunu düşündüğünüz araştırma konuları nelerdir?

Teknisyen camiası için yardımcı olunabilecek araştırma alanları başında stresi, devamında fiziksel yorgunluk ve uyku düzensizliğini en önemli gördüğüm konular olarak söyleyebilirim. Bu konuların çalışılması ve sonucunda psikolojik uygulamaların hayata geçirilmesi bizleri mutlu edecektir.